

Заславська Ольга Олександрівна
Посвістак Олеся Анатоліївна
Налімова Вікторія Віталіївна

Молодіжне політичне лідерство та місце молоді у процесах демократичного врядування

УДК 320.01
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-1.6>

Заславська Ольга Олександрівна
кандидатка політичних наук, доцентка,
завідувачка кафедри міжнародної
комунікації та політології
Хмельницького національного
університету
вул. Інститутська, 11,
Хмельницький, Україна
ORCID: 0000-0003-1608-1530

Посвістак Олеся Анатоліївна
докторка психологічних наук, доцентка,
доцентка кафедри міжнародної
комунікації та політології
Хмельницького національного
університету
вул. Інститутська, 11,
Хмельницький, Україна
ORCID: 0000-0002-8462-3584

Налімова Вікторія Віталіївна
викладачка кафедри міжнародної
комунікації та політології
Хмельницького національного
університету
вул. Інститутська, 11,
Хмельницький, Україна
ORCID: 0000-0001-6540-5197

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю глибокого розуміння ролі молоді у сучасному суспільстві та пошуку ефективних механізмів її залучення до процесів демократичного врядування. У світі, що швидко змінюється, молодіжне політичне лідерство є одним з ключових факторів сталого розвитку. Дослідження цієї теми є актуальним для України в контексті євроінтеграції та глобальних трендів демократизації.

Метою дослідження є аналіз місця молоді в процесах демократичного врядування та виявлення ключових чинників, які визначають молодіжне лідерство в суспільно-політичному житті. Використано методи аналізу літератури та порівняльний аналіз. Проведено систематичний огляд наукових публікацій, звітів міжнародних організацій та інших джерел інформації з метою виявлення теоретичних засад, емпіричних даних та існуючих підходів до дослідження даної проблеми. Здійснено порівняння досвіду різних країн у сфері залучення молоді до політичного життя з метою виявлення ефективних практик та адаптації їх до українських умов.

Результати. Дослідження показало, що молодь в Україні має високий рівень зацікавленості до політичних процесів, але відчуває брак ефективних механізмів для участі в них та відчуває відчуження від політичних інститутів. Підтвердилася гіпотеза про те, що низький рівень довіри до політичних інститутів є одним з основних бар'єрів для політичної активності молоді. Основними причинами низької політичної активності є також відсутність інформації про політичні процеси та обмежені можливості для участі в них. Водночас, встановлено, що молодь виявляє високу зацікавленість до використання цифрових технологій для участі в політичному житті та готова до участі в громадських ініціативах та волонтерських проєктах. Отримані результати свідчать про необхідність розробки нових форматів політичної участі молоді, які б відповідали їхнім потребам та інтересам.

Ключові слова: демократичне врядування, політичне лідерство, сталий розвиток, культура участі, бар'єри участі.

Вступ. Незважаючи на значний демографічний потенціал молоді та її активну роль у соціальних рухах, рівень політичної участі цієї групи населення залишається недостатнім. Відмінності в політичних цінностях та очікуваннях між молодіжним поколінням та старшими віковими групами створюють додаткові бар'єри для інклюзивної політики. Однак молодь виступає як суб'єкт політичних трансформацій, вносячи нові ідеї та виклики традиційним політичним інститутам і низький рівень інституціоналізованої політичної участі молоді, молодіжного лідерства обмежує їхній вплив на прийняття політичних рішень, що може призвести до дефіциту представництва їхніх інтересів у політичному процесі та, як наслідок, до послаблення легітимності демократичних інститутів. Актуальність цієї проблеми особливо відчутна в умовах України, де в умовах постсоціалістичної трансформації, що супроводжується процесами демократизації та децентралізації влади, актуальність проблеми

залучення молоді до прийняття політичних рішень значно зростає. Особливості політичної культури, низький рівень довіри до державних інститутів та обмежені можливості для участі в процесі ухвалення рішень є основними чинниками, що стримують лідерські ініціативи молоді в політиці. Відсутність цілеспрямованих державних програм, спрямованих на розвиток молодіжного лідерства та громадянської активності, поглиблює цю проблему.

Ігнорування потенціалу молоді та подекуди її виключення з процесу прийняття рішень є серйозним викликом для демократичних інститутів. Стеореотипи щодо недостатньої компетентності молоді та відсутність механізмів їхньої участі в управлінні призводять до дефіциту представництва інтересів молодого покоління в політичному процесі та створює бар'єр між молодим поколінням і владними структурами, що обмежує можливості для їхньої взаємодії. Як наслідок, молодь залишається осто-

ронь процесів прийняття важливих рішень, що впливають на розвиток суспільства.

Таким чином, проблема залучення молоді до демократичного врядування має не лише теоретичне, а й значне практичне значення. Отримані результати можуть бути використані для розробки ефективних політичних стратегій, спрямованих на підвищення рівня політичної активності молоді та розширення їхньої участі в управлінні державними справами. Інвестування в молодь та забезпечення молодіжного політичного лідерства важливою умовою для забезпечення сталого розвитку демократичних інститутів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні засади громадянської участі молоді знаходять своє відображення у розробках Ради Європи та Європейського молодіжного центру в Страсбурзі. Конкретним прикладом такого теоретичного обґрунтування є Європейська хартія про участь молоді в житті муніципальних та регіональних утворень, ухвалена Конгресом місцевих і регіональних влад Європи у 2003 р. Цей документ слугує фундаментальним нормативним актом, що регламентує залучення молоді до процесу місцевого самоврядування. Проблему громадянського суспільства, політичної участі, практичного використання інструментів демократії досліджують українські вчені Е.А. Афонін, Л.В. Гонюкова, Р.В. Войтович, І.Е. Бекешкіна, О.А. Корнієвський, Г.В. Берченко, В.І. Тимошенко, Н.О. Бондаренко та інші. Серед зарубіжних вчених варто згадати Дж. Беррі, Г. Макклоскі, С. Вербу, Е. Мюллера, Б. Епштейна та інших. Аналіз громадянського суспільства крізь призму учасницької демократії здійснюють Є.І. Головаха, Г.І. Зеленько, Н.В. Паніна, О.І. Романюк та інші [13; 15]. Окремі проблеми молодіжного політичного лідерства розкрито у у щорічних держаних доповідях О.М. Балакіревою, Т.В. Бондар, Є. І. Бородінін, І.В. Пеша, Ярошенко О.В. та іншими [наприклад, 14]. Н. Тілікіна запропонувала методiku вимірювання рівня участі молоді в громадському житті [16]. Зарубіжні науковці підкреслюють важливість розвитку громадянського суспільства та створення умов для участі молоді в громадських ініціативах як ефективного засобу підвищення їхньої політичної свідомості [1; 2; 4; 6]. В контексті нашого дослідження варто звернути увагу на роботи Б. Шин, Ж.Флох, М.Рака та інших науковців, які зосередилися на аналізі цифрових інструментів для участі громадян, в тому числі і молоді [7]. Аналіз міжнародних досліджень, проведених під егідою ООН та ЮНЕСКО, свідчить про позитивний вплив молодіжної участі на демократичні процеси. Так, згадаємо роботи А. Лелвіч-Охеда, Л. Акінтоли, дослідників Європейського демократичного хабу, які аналізують участь молодих людей у демократичних процесах і аналізують ініціативи в усьому світі [1].

Потенціал молоді в Україні залишається значною мірою нереалізованим через низку соціально-політичних обмежень. Необхідно провести більш деталізоване дослідження українського контексту з метою адаптації міжнародного досвіду до національних реалій та розробки ефективних стратегій залучення молоді до політичного лідерства.

Мета та завдання. Метою дослідження є аналіз місця молоді в процесах демократичного врядування та виявлення ключових чинників, які визначають молодіжне лідерство в суспільно-політичному житті. Основними завданнями є аналіз ролі молоді у формуванні демократичних інститутів і процесів на національному та місцевому рівнях; визначення основних обмежень, з якими стикається молодь на шляху до політичного лідерства, оцінка ефективності існуючих механізмів залучення молоді до демократичного врядування, таких як вибори, громадські ініціативи та молодіжні ради та розробка рекомендацій для покращення умов для залучення молоді до демократичних процесів та політичного лідерства. Важливим в контексті нашого дослідження є проведений аналіз сучасних міжнародних практик і успішного досвіду залучення молоді до політичного життя в інших країнах.

Методи дослідження. Нами використано методи аналізу літератури та порівняльний аналіз. Проведено систематичний огляд наукових публікацій, звітів міжнародних організацій, проаналізовано дані соціологічної служби Центру Разумкова, матеріали Інституту соціології НАН України та матеріали щорічних доповідей Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні Державного інституту сімейної та молодіжної політики з метою виявлення теоретичних засад, емпіричних даних та існуючих підходів до дослідження даної проблеми. Здійснено порівняння досвіду різних країн у сфері залучення молоді до політики з метою виявлення ефективних практик та адаптації їх до українських умов.

Результати. Оскільки молодь віком від 15 до 29 років нараховує 1,8 мільярда людей і складає 24% світового населення, ця демографічна група має безпрецедентний потенціал для стимулювання трансформаційних ідей на всіх рівнях [4]. Дослідники [4] виокремлюють дві ключові причини інтеграції молоді в політичне життя. По-перше, це збереження та зміцнення демократії. Активна участь молоді є надійним засобом протидії процесам демократичного відкату. Молодь, завдяки своїм унікальним навичкам та світогляду, може сприяти прозорості урядування, захисту прав людини та соціальній згуртованості. Приклад Мальти, де вік виборчого права знижено до 16 років, демонструє ефективність залучення молоді до політичного процесу на національному та місцевому рів-

нях. Таким чином, інтеграція молоді в політичне життя є не лише засобом збереження демократії, але й інвестицією в майбутнє, оскільки вона надає молоді необхідні навички для активної громадянської участі. Другою причиною є те, що залучення молоді до політичного процесу є критичним для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку та політичної стабільності. Молодь, як рушійна сила інновацій та соціальних змін, може внести значний вклад у формування та реалізацію національних пріоритетів. Реалізація молодіжних ініціатив та стартапів, спрямованих на вирішення актуальних соціально-економічних проблем, свідчить про потенціал молоді як активних агентів змін. Досвід Непалу, де після тривалого конфлікту було розроблено амбітну молодіжну політику та децентралізовано управління, демонструє ефективність залучення молоді до політичного процесу на всіх рівнях. Аналогічним чином, дослідження на Соломонових Островах підкреслює важливість участі молоді у прийнятті рішень для запобігання конфліктів та побудови миру [4].

Отже, демократія, будучи системою народного самоврядування, повинна забезпечувати рівні можливості для всіх поколінь. Однак низька залученість молоді до політичного життя є серйозною проблемою, яка потребує негайного вирішення. Держава та громадянське суспільство мають створити умови для повноцінної участі молоді в управлінні країною. Демократія, як система управління, має бути інклюзивною і забезпечувати рівні можливості для всіх громадян, зокрема для молодих людей. Проте статистика свідчить про обмеженість участі молоді в процесах врядування, що потребує особливої уваги з боку державних інститутів і громадських об'єднань. Молодь має значний потенціал у формуванні демократичних інститутів і процесів, особливо в умовах сучасних технологій, коли доступ до інформації та можливості для самоорганізації стали безпрецедентно високими [9]. Опитування, проведене соціологічною службою Центру Разумкова восени 2023 р. свідчить, що серед молоді віком від 18 до 29 років в Україні цікавляться політикою не більше половини опитаних (для порівняння, серед тих, кому 60 і більше років – 67%) [9]. Традиційну відчуженість населення від політичних інститутів дослідники пояснюють історичними чинниками: влада в Україні зазвичай була «чужою». Ведучи мову про політичну участь українців, О.Резнік пише про найбільш поширену її форму – короткострокову активність. Колективні форми постійної громадянської залученості, які потребують від індивіда стабільного матеріального становища та часу значно менш популярні. Автор стверджує, що у перехідних суспільствах невелика частину суспільства охоплена участю у громадських організаціях, проте виокремлює значне поширення громадсько-

політичної активності різного змісту та тривалості [13]. Мова йде про практики, що не вимагають особливих організаційних чи психологічних зусиль: ведення політичних дискусій із друзями, родичами чи знайомими особисто, чи за посередництвом соціальних мереж. До цього типу громадянських практик О. Резнік відносить також носіння політичної символіки. Автор виокремлює також громадянські практики, пов'язані з економічними засобами просування своєї позиції: бойкот певних товарів з політичних міркувань, переказ коштів ЗСУ, волонтерам, благодійним організаціям, закупівля матеріалів, приладів для медиків, участь у доброчинних акціях є доволі індивідуалізованими практиками, які, крім фінансових витрат, не потребують якихось організаційних чи колективних зусиль, делегуючи свою волю «професіоналам» [13].

Протягом 2018 року, в результаті спільних зусиль Міністерства молоді та спорту України, ЮНІСЕФ в Україні та активної громадськості (молодіжних консультативно-дорадчих органів, молодіжних громадських організацій, науковців та активної молоді з різних регіонів), було проведено масштабну роботу з розробки інструментів залучення молоді до прийняття рішень на різних рівнях влади. Серед них участь у роботі молодіжних консультативно-дорадчих органів при органах влади; інститутів громадянського суспільства: громадських об'єднань, що здійснюють діяльність у сфері молодіжної політики (громадські організації, асоціації, спілки, товариства; молодіжні політичні громадські організації тощо), органів учнівського та студентського самоврядування та створення молодіжної інфраструктури (наприклад, молодіжних центрів) [15].

Інноваційні підходи до залучення молоді, такі як створення молодіжних рад, молодіжних парламентів; дорадча участь молоді; спільне управління проектами та використання цифрових інструментів, є ключовими для забезпечення ефективної участі молоді в процесі прийняття рішень. Ці підходи дозволяють молоді не лише висловлювати свою думку, але й впливати на розробку та реалізацію політики [15].

Участь молоді в демократичному врядуванні передбачає її електоральну участь. Емпіричні дані свідчать про низьку виборчу активність молоді в Україні. За даними соціологічної служби Центру Разумкова у 1998 р. у виборах Президента України взяло участь – 67% молодих людей віком 18–29, у 1999 р. – 61%, у 2002 р. – 59%, у 2004 р. – 71%, у 2014 рік – 44%, 2019 р. – 40%. Однак така ситуація не унікальна. European Values Study (EVS) в щорічних звітах показує, що в демократичних країнах у 2000-х роках голосує на виборах національного рівня в середньому 49% молодих людей віком до 29 років [3]. Розрив між теоретичними гарантіями та реальними практиками пояснюється низкою факторів, серед яких недостатній рівень

політичної свідомості, низька довіра до політичних інститутів та відчуття політичної неефективності [5, с. 18]. Відчуття марності власних зусиль у контексті виборчих процесів є одним із ключових чинників, що сприяють зростанню політичної апатії серед молоді.

Підписання петицій – це ще одна форма політичної участі, досить популярна сьогодні в Україні. В демократичних країнах у 2020 р. підписували петиції не більше 39% молодих людей віком 15–29 років [3].

Ведучи мову про інші найбільш популярні в демократичних країнах форми політичної участі молоді, виокремимо відвідування законних демонстрацій (19% молодих людей віком від 15 до 29 років), участь у бойкотах (7%), приєднання до страйків (5%), членство у політичних партіях (3%) [3].

Одним із важливих компонентів інституту демократичної громадянськості є волонтерство. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну спровокувало безпрецедентний сплеск волонтерської активності. У 2022 році 74% українців долучилися до допомоги ЗСУ та постраждалим від війни. У 2023 році волонтерську діяльність в Україні здійснювали 37% українців, у 2024 році цей показник зменшився до 27%. Дослідження, проведене Українським центром вивчення громадської думки «СОЦІОІНФОРМ» виявило мотиви і бар'єри молодіжного волонтерства. Загальна мотивація молоді ґрунтується на глобальних цінностях сучасного українського суспільства: патріотизм, вклад у наближення перемоги, почуття єдності, можливість стати частиною спільної справи. Мотивація для участі не-волонтерів вужча. Тут домінуючий чинник – емпатія. Для молодшої цільової аудиторії – певний ідеалізм, бажання змінити світ на краще, для старшої – практичність, розуміння того, що взаємодопомога є механізмом страхування від ризиків у майбутньому.

Науковці також назвали об'єктивні бар'єри, що заважають молоді волонтерити: брак часу через роботу/ навчання, фінансові чинники, сімейні обставини та виокремили суб'єктивні чинники, що впливають з особливостей світогляду: страх нового, відсутність бажання, страх відповідальності, брак віри в себе, емоційне вигорання. Серед актуальних бар'єрів для не-волонтерів інформаційні бар'єри: як і де можна долучитись до волонтерства, які вимоги до волонтерів (скільки часу забирає, які зобов'язання накладає), як розпочати власну ініціативу; відчутний брак інформації про відкриті волонтерські ініціативи; брак довіри до організацій та бенефіціарів [10].

Молодь також відіграє активну роль у громадських рухах, спрямованих на вирішення актуальних соціальних та політичних проблем. Залучення до таких ініціатив дозволяє молодим людям реа-

лізувати свій громадянський потенціал, формулювати та відстоювати свої інтереси. Особливо важливу роль відіграють молодіжні консультативні ради, які забезпечують прямий діалог між молодіжними організаціями та органами влади [9].

Зауважимо, що цифрові технології суттєво трансформують ландшафт політичної участі, особливо серед молоді. Інтернет-платформи та соціальні мережі стали потужними інструментами для мобілізації, комунікації та впливу на політичні процеси. Завдяки цифровим технологіям молодь отримала безпрецедентні можливості для вираження своїх поглядів, організації колективних дій та взаємодії з державними інститутами.

Водночас дослідники Б.Шин, Ж. Флох, М. Рака [8] виділяють три найбільші бар'єри, які стають на заваді молодіжному політичному лідерству: брак коштів та ресурсів, недостатня політична підтримка та неправильне розуміння участі молоді у процесі прийняття рішень громадськістю та владою. Мова йде про небажання залучати молодь до управління, відсутність чи недостатню кількість платформ для комунікації та співпраці, низьку обізнаність громадськості про цю форму організації влади тощо [15]. Загалом, багато держав, в тому числі Україна, стикаються з дефіцитом інституціоналізованих механізмів для залучення молоді до політичного процесу прийняття рішень. Відсутність формалізованих структур, таких як молодіжні парламенти, консультативні ради при уряді та молодіжні квоти в представницьких органах, обмежує можливості молоді впливати на політичні рішення [3].

Серед бар'єрів молодіжного політичного лідерства також виокремимо низький рівень політичної освіти. Знання про демократичні інститути, права громадян, механізми прийняття рішень та інші аспекти функціонування демократії є необхідними для того, щоб молодь могла брати участь у політичному житті країни. Відсутність знань про права громадян, принципи демократії та механізми політичного впливу призводить до зниження рівня громадянської активності серед молоді [7; 9]. Одним із найбільш значущих бар'єрів для залучення молоді до політичного процесу є низький рівень довіри до політичних інститутів [1; 4]. Соціально-економічні умови суттєво впливають на рівень політичної участі молоді. Високий рівень безробіття, низькі доходи та нестабільність працевлаштування обмежують можливості молодих людей брати активну участь у громадському житті. Зосередження на задоволенні базових потреб часто призводить до того, що політичні питання відходять на другий план [7].

Висновки. Дослідження підтверджують, що молодь є потужним соціальним актором, який активно формує сучасну політичну реальність. Її участь у демократичних процесах виходить

за рамки виборчого права, охоплюючи широкий спектр громадської діяльності. Молодь не лише реагує на існуючі виклики, але й ініціює соціальні зміни, особливо у сферах, що стосуються глобальних проблем, таких як сталий розвиток та соціальна справедливість. Молодіжне політичне лідерство є запорукою розвитку інклюзивної, прозорої та сталої демократії. Для підвищення рівня політичної участі молоді необхідно подолати низку бар'єрів, серед яких: низька політична культура, недовіра до політичних інститутів та відсутність ефективних механізмів інституціоналізації молодіжної участі. Для цього необхідно розробити та впровадити комплекс заходів, спрямованих на підвищення політичної свідомості молоді, зміцнення довіри до державних інститутів та створення умов для активної участі молоді в процесі прийняття рішень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Aichholzer G., Rose G. Experience with digital tools in different types of e-participation *European E-democracy in practice*. Springer Nature, 2020, pp. 93–140.
2. Bevir M. Democratic governance: Systems and radical perspectives. *Public administration review*, 2006, 66(3), p. 426–436.
3. European Values Study (EVS). URL: <https://europeanvaluesstudy.eu/>
4. Ergazakis K., Metaxiotis K., Tsitsanis T. A state-of-the-art review of applied forms and areas, tools and technologies for e-participation. *International Journal of Electronic Government Research (IJEGR)*, 7 (1), 2011, pp. 1–19.
5. Lelwic-Ojeda A., Akintola L. Youth Participation Strategies for Building Sustainable Democracies. *European Democracy Hub*. 2024, March 19. URL: <https://europeandemocracyhub.epd.eu/youth-participation-strategies-for-building-sustainable-democracies/>
6. Open Government Partnership (OGP). (n.d.) About Open Government Partnership. Retrieved on June 26, 2023. URL: <https://www.opengovpartnership.org/about/>
7. Şengul R., Necmi Günel C. Democratic Governance Approach as a New Paradigm in Public Service Provision. *VIII-INTERNATIONAL EUROPEAN CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCHAT*: Rome, Italy. August 2023, p. 993–998.
8. Shin B. etc. A systematic analysis of digital tools for citizen participation. *Government Information Quarterly*, Vol. 41, Issue 3, 2024, URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740624X24000467>
9. Громадяни і політика: інтерес до політики, громадянська активність, політична освіта (вересень 2023 р.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/gromadiany-i-polityka-interes-do-polityky-gromadianska-aktyvnist-politychna-osvita-veresen-2023r>.
10. Дослідження «Молодіжне волонтерство в Україні» URL: <https://iri.org.ua/survey/doslidzhennya-molodizhne-volonterstvo-v-ukrayini>
11. Єфтені Н. М. Особливості формування політичної свідомості. *Політичне життя*, 2019, № 4, с. 66–70.

12. Політична участь молоді сучасної України: психологічні чинники активізації: монографія / ред. Л. О. Кияшко. Київ: Міленіум, 2014. 216 с.

13. Резнік О. Громадянські практики українців за роки незалежності. *Українське суспільство: моніторинг соціальних змін*. Вип. 8 (22). Київ: Інститут соціології НАН України, 2023, с. 320–326.

14. Участь молоді в процесах реформування держави. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні [ред.: Жданов І. О. та ін.]. Київ, 2018. 100 с.

15. Участь молоді у розвитку громадянського суспільства в Україні: колективна монографія / ред. Ю. В. Палагнюк, Миколаїв: Іліон, 2021. 328 с.

16. Тілікіна Н. Методика вимірювання рівня участі молоді в громадському житті. *Věda a perspektivy*, 2022, 4 (11), Р. 52–70.

REFERENCES:

1. Aichholzer G., Rose G. (2020) Experience with digital tools in different types of e-participation *European E-democracy in practice*. Springer Nature, pp. 93–140.
2. Bevir, M. (2006). Democratic governance: Systems and radical perspectives. *Public administration review*, 66(3), 426–436.
3. European Values Study (EVS). URL: <https://europeanvaluesstudy.eu/>
4. Ergazakis K., Metaxiotis K., Tsitsanis T. A. (2011). state-of-the-art review of applied forms and areas, tools and technologies for e-participation. *International Journal of Electronic Government Research (IJEGR)*, 7 (1), pp. 1–19.
5. Lelwic-Ojeda A., Akintola L. (2024). Youth Participation Strategies for Building Sustainable Democracies. *European Democracy Hub*. March 19. URL: <https://europeandemocracyhub.epd.eu/youth-participation-strategies-for-building-sustainable-democracies/>
6. Open Government Partnership (OGP). (n.d.) About Open Government Partnership. Retrieved on June 26, 2023 from <https://www.opengovpartnership.org/about/>
7. Şengul R., Necmi Günel C. (2023). Democratic Governance Approach as a New Paradigm in Public Service Provision. *VIII-INTERNATIONAL EUROPEAN CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCHAT*: Rome, Italy. August 2023. P. 993–998.
8. Shin B. etc. (2024). A systematic analysis of digital tools for citizen participation. *Government Information Quarterly*, Vol. 41, Issue 3, URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740624X24000467>
9. Citizens and politics: interest in politics, civic engagement, political education (September 2023). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/gromadiany-i-polityka-interes-do-polityky-gromadianska-aktyvnist-politychna-osvita-veresen-2023r>.
10. Research “Youth volunteering in Ukraine”. URL: <https://iri.org.ua/survey/doslidzhennya-molodizhne-volonterstvo-v-ukrayini>
11. Yefteni N. M. (2019). Peculiarities of the formation of political consciousness. *Political life*, № 4, p. 66–70.
12. Political participation of youth of modern Ukraine: psychological factors of activation: monograph (2014) / ed. by L. Kiyashko. Kyiv: Millennium.

13. Reznik O. (2023). Civic practices of Ukrainians during the years of independence. *Ukrainian society: monitoring of social changes*. Issue 8 (22). Kyiv: Institute of Sociology of the NAS of Ukraine, p. 320–326.

14. Youth participation in the processes of state reform. Annual report to the President of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of

Ukraine on the situation of youth in Ukraine (2018). [ed.: Zhdanov I. O. et al.]. Kyiv, 100 p.

15. Youth participation in the development of civil society in Ukraine (2021) / ed. Yu. V. Palahniuk, Mykolaiv: Ilion, 328 p.

16. Tilikina N. (2022). Methodology for measuring the level of youth participation in public life. *Věda a perspektivy*, 4 (11), P. 52–70.

Youth political leadership and the role of young people in democratic governance

Zaslavskaya Olga Oleksandrivna

Ph.D. in Political Science, Associate Professor,
Head of the Department of International Communication and Political Science
Khmelnytskyi National University
Instytutska str., 11, Khmelnytsky, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1608-1530

Posvistak Olesia Anatoliivna

Doctor of Psychology Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of International Communication and Political Science
Khmelnytskyi National University
Instytutska str., 11, Khmelnytsky, Ukraine
ORCID: 0000-0002-8462-3584

Nalimova Viktoriya Vitaliivna

Lecturer at the Department of International Communication and Political Science
Khmelnytskyi National University
Instytutska str., 11, Khmelnytsky, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6540-5197

The study's relevance is rooted in the need for a deep understanding of the role of youth in contemporary society and the search for effective mechanisms to engage them in democratic governance. In a rapidly changing world, youth political leadership is a key factor in sustainable development. This research is particularly relevant for Ukraine in the context of European integration and global democratization trends.

The aim of the study is to analyze the role of youth in democratic governance processes and to identify the key factors that determine youth leadership in socio-political life. The methods of literature analysis and comparative analysis were used. A systematic review of scientific publications, reports of international organizations, and other sources of information was conducted to identify theoretical foundations, empirical data, and existing approaches to studying this problem. A comparison was made of the experience of different countries in engaging young people in political life in order to identify effective practices and adapt them to Ukrainian conditions.

The results show that young people in Ukraine have a high level of interest in political processes but lack effective mechanisms for participation and feel alienated from political institutions. The hypothesis that a low level of trust in political institutions is one of the main barriers to youth political activity was confirmed. The main reasons for low political activity are also the lack of information about political processes and limited opportunities for participation. At the same time, it was established that young people have a high interest in using digital technologies for political participation and are ready to participate in civic initiatives and volunteer projects. The results obtained indicate the need to develop new formats of youth political participation that would meet their needs and interests.

Key words: democratic governance, political leadership, sustainable development, political participation, barriers to participation.